

Kmečka trgovina

Trgovina s sadjem

Cene

V sadni trgovini je nastal majhen zastoj, ker se je za avgust določena količina sadja v Nemčiji že izvozila, Nemci pa še niso izdali novih uvoznih dovoljenj. Cena sadja na trgih po drugih državah je čvrsta in bo tako najbrž ostalo, zaradi pomanjkanja sadja drugod. Na domačem trgu so pa zaradi nestabilnosti nemške marke

cene nekoliko popustile. Trgovci so se dogovorili, da zaradi nestabilnosti marke (razlika 10 par pri 1 kg jabolka) sadja pri kmetih ne bodo dražje plačevali kot po 2.50 din, postavljeno na železniško postajo pa 2.90 din za 1 kg. Toda potom organizirane prodaje sadja se je kmetom posrečilo, da so vplivali na trgovce tako, da so ti sadje plačevali pri Sv. Lenartu v Slov. goricah še vedno po 2.90 din, v Svecini po 2.85 din, na Gornji Poljskavi pa še vedno po 3 din za 1 kg. Vrednost nemške marke se na borzah že tudi dviga in tako lahko z gotovostjo računamo, da se bo sadje še vedno prodajalo po 3 din za 1 kg če ne še več. Za dober teden dni bo pa tudi Nemčija izdala nova uvozna dovoljenja za naše sadje.

Sadjarji, pamet!

Iz povedanega sledi, da se ni bati, da bi sadja ne mogli po ugodni ceni v letošnjem letu prodati. Cene na inozemskih trgih so čvrste in se bodo verjetno še dvignile, ker pač ostale evropske države letos nimajo sadja in ima Jugoslavija 42% celokupne evropske sadne letine. Zato, sadjarji, ne prenažite se pri prodaji sadja, saj ga boste še vedno lahko prodali. V nobenem primeru pa ne trgajte nezrelega sadja, katerega mora potem sadna kontrola zavrniti in kar trgovec navadno zvrne na vaše rame. Rano sadje se je že itak prodalo, jesensko in zimsko pa lahko čaka še dolgo na drevesu. Nekateri so tako nepočakani, da so šli trgati pozne zimske sorte (n. pr. sampanjsko reneto) in ko jim jih je sadna kontrola izvrnila, so se jokali. Raje bi naj bili prej bolj pametni, pa ne da so šli trgati nezrelo sadje v škodo sebi in vsem. Vešasih so nas starši, če smo trgali in jedli nezrelo sadje, »nažgali« po zadnji plati in to bi zaslužili tudi tisti, ki nezrelo sadje trgajo in prodajajo, še bolj pa tisti nakupovalci, ki sadjarje zavajajo k takemu početju.

Prodaja krompirja

Zanimiv primer se je prigodil pri prodaji krompirja na Dravskem poiju. Trgovci so jeli krompir nakupovati po smešno nizki ceni 50 par za 1 kg ter so v dobri veri, da bodo po tej ceni krompir dobili, naročili pri železniški upravi vagone za nakladanje krompirja. Toda delali so račun brez krčmarja. Kmetje so se spametovali tako, da nobeden ni hotel po tej ceni krompirja pripeljati. Na postajah so čakali prazni vagoni štiri dni, ne da bi bili trgovci naložili količjak krompirja. Videč, da iz te moke ne bo kruha, so vagone po štirih dneh čakanja odpovedali; seveda so morali naročene pa neuporabljene vagone plačati, prav tako pa tudi za prostor, kjer so vagoni stali. Takega enotnega postopka si je povod železi in kmalu bo jasno viden uspeh.

Posledice svinavke in parkljevke

Ta nevarna živinska kuga je žal zajela tudi naše kraje. Prišla je deloma s Hrvaškega, na severu v Prekmurju pa z Mažarskega. Banovinsko poročilo navaja kot okužene sledeče kraje: Okraj Laško; Pleske, občina Hrastnik-Dol, Loke, občina Trbovlje; okraj Lendava: Mostje, občina Genterovci, Mostje kolonije, Radmožanci, občina Genterovci, Kamovci, občina Genterovci in Dobrovnik; okraj Radovljica: Bohinjska Bistrica, Breg, Vrba. Dalje se je pojavila svinavka v mariborski okolici, in sicer v Bohovi, kjer je okuženih nekaj dvorcev.

Posledice svinavke so hude. V okrajih, kjer se je bolezen pojavila, so prepovedani vsi živinski in svinjski sejmi. Tudi mariborska občina je mestne sejme prepovedala, obenem pa se ne sme goniti skozi mesto nikaka živina. Za našo živinsko trgovino je kuga zelo pogubna. Tako so sedaj prepovedali Čehoslovaki uvoz naše živine. Iz Prage poročajo, da je prepoved uvoza in tranzita prežvekovalcev ter prašičev iz Jugoslavije razširjena na vse okraje iz državke in donavske banovine, nadalje še na celo vrsto okrajev, predvsem v savski banovini, med njimi pa so tudi trije slovenski okraji: Dolnja Lendava, Laško in Radov-

ljica. Nadalje je uvozna prepoved razširjena tudi na celo vrsto okrajev v bivši Avstriji.

Kako pogubna je kuga tudi za gospodarsko napredne države, kjer se borijo proti njej z najnovjšimi sredstvi, dokazujejo najbolj sledeče številke: Po stanju dne 15. avgusta je bilo s svinavko in parkljevko okuženih na področju nekdanje Nemčije 714 okrajev s 15.252 občinami in 147.208 dvorci. V nekdanji Avstriji je okuženih 36 okrajev, 342 občin in 6068 dvorcev, od tega v 94 občinah in 2787 dvorcih na novo. Pri tem pa moramo pomisliti, da se Nemci že nad leto dni borijo s to kugo. Tem težavnější bo borba pri nas. Izvajati jo je treba z vso energijo in doslednostjo.

Izgledi za prodajo hmelja

Po poročilu banovinske hmeljske komisije so se hmeljski nasadi v drugi polovici junija zelo popravili, vendar je potem suša razvila pričakovani razvoj. Hmelj je dobro dozorel ter se sedaj vrši obiranje s polno paro. Letošnji pridelek se računa na 16.000 stotov, dočim je znašal lanski 23.222 stotov. Za naš hmelj je že veliko zanimanje ter je že prišlo do prvih trgovskih zaključkov — po 25 din za 1 kg. Na Češkem računajo, da bodo pridelali letos 15% manj hmelja kot lani, kakovost pa bo izborna. V Nemčiji bo pridelek približno isti, Poljska pričakuje izredno dobro letino in samo v Jugoslaviji bomo imeli — kot že povedano — 30% slabšo letino kot je bila lanska.

Trgovina z živino

Kot že zgoraj omenjeno, je trgovina z živino zelo v zastoju zaradi svinavke in parkljevke. V ogroženih krajih so ukinjeni vsi sejmi, izdajanje živinskih potnih listov, živina se ne sme goniti iz kraja v kraj, da ne prenaša nevarnih kali boleznih in tako trgovina sedaj močno počiva. Na zadnjih sejmih pa so bile dosežene sledeče cene:

Ptuj: voli 3.50—5 din, krave 2.40—4.70, biki 3.50—4.25, junci 3.75—4, telice 3.25—5, teleta 6.50 din. — **Ljubljana:** voli 5.50—6, 4.50—5.50, 4—4.50 din, telice 5.50—6, 4.50—5.50 in 4—4.50, krave 5.50, 4—4.25 in 2.50—3.50, teleta 7 in 6 din. — **Kranj:** voli 6.25, 5.50 in 5 din, telice 6.25, 5.50 in 4.75 din, krave 5.25, 4.50 in 4 din, teleta 8.50 in 7 din. — **Sevnica:** voli 4.50—6, krave 4—5, junci 4.50—5.50, telice 4.50—5.50, biki 4.50—5 din.

Svinje

Kar smo povedali za živino, velja tudi za trgovino s svinjami, ki je zastala, da se živinska kuga preveč ne razširi. V Ptujju so se prodajale piemenske svinje po 6.80 do 7.25 din, pršutarji po 7.50 do 8 din 1 kg, 6—12 tednov stari prasci po 110 do 190 din. Na Gorenjskem so špeararji po 10.25, pršutarji po 8.50—9 din 1 kg, 6—8 tednov stari

Razgovori z našimi naročniki

Vprašanja in odgovori

Draginjske doklade za rodbino odpuščenega podčastnika. I. Maček. Ako je bil orožniški podčastnik odpuščen iz službe (pa čeprav po Vašem opisu po nedolžnem) iz razloga, ki ste ga navedli, mu ne pritiče pravica do pokojnine. Ohranil bi jo le, ako bi imel 20 let državne službe in bi ga za to predlagal poveljnik orožništva. Zaradi tega tudi rodbina tega podčastnika žal nima pravice do kakih draginjskih doklad. Paragrafi, katere navajate, sicer veljajo, a ne določajo ničesar v prid omenjenemu podčastniku, niti v prid njegovi nedolžni rodbini.

Inženjska podčastniška šola v Šabcu. Jože L. Za sprejem v to šolo prsiate lahko, ako ste jugoslovanski državljani, rojeni med 1. januarjem 1917 in 31. decembrom 1920, samski, dobrega vedenja, ako ste dovršili vsaj ljudsko šolo in imate dovoljenje staršev ali varuha. Vložiti je prejšnje pri poveljstvu pristojnega vojnega okrožja čimprej, ker morajo biti prošnje do 15. septembra poslane v Šabac.

Bolničarska podčastniška šola v Nišu. Jože L. Pogoji za sprejem v to šolo so v glavnem isti kot za inženjsko šolo, s to razliko, da se sprejemajo tudi prosilci, rojeni v letu 1921. Prošnjo je vložiti do 10. septembra pri upravniku navedene šole v Nišu (lahko tudi po pošti).

Obljuba odstopiti (podariti) njivo. Naročnik. Obljuba daritve brez takojšnje prepodaje podar-

pujski so po 145 do 235 din. — V Posavju so debele svinje po 8—10 din za 1 kg, mladi pujski po 160 do 200 din za glavo.

Drobnica

Ovce in koze se trgujejo navadno počez, vendar pa tako, da se preračuna cena za ovce po živi teži 3—4 din za 1 kg.

Surove kože — ovčja volna

Goveje surove kože so po 8—10 din, telečje po 11 din, svinjske po 6 din 1 kg. — Neoprana ovčja volna je po 24—26 din, oprana po 34 do 36 din za 1 kg.

Mariborski trg

Na trg v soboto, 27. avgusta, so pripeljali 24 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 6—12 din, špeh 13—15 din. Kmetje so pripeljali štiri voze krompirja po 75 par do 1.50 din, dva voza čebule po 1.50—4 din, česen 3—6 din, dva voza zelja 0.50—4 din, kisló zelje 4 din, kumarce 0.25—1 din za komad, paprika 10 komadov 1 din, kartijola komad 1—6 din, ohrovt komad 0.50 do 2 din, hren 1 kg 8—9 din, buče komad 0.50 do 2.50 din, paradizniki 2—4 din, glavnata solata komad 0.50—1.50 din, fižol v stročju kup 2—3 din, grah v stročju kup 1 din, jabolka 1 kg 3—6 din, bruske 4—10 din, slive 8—10 din, breskve 6 do 14 din, grozdje 6—12 din, luščeni orehi 36—38 din. Na trgu je bilo šest vreč pšenice po 1.50—1.75 din, sedem vreč rži po 1.50—1.75 din, devet vreč ječmena po 1.25 din, osem vreč ovsa po 1 din, sedem vreč prosa po 2 din, šest vreč ajde po 1.50 din, 14 vreč fižola po 1.50—2.50 din. Mleko 1.50 do 2 din liter, smetana 10 din, surovo maslo 24, čajno 28—32 din, domač sir 8—10 din, jajca komad 0.50—0.80 din. Prinesli so 154 kokoši po 18 do 25 din, 864 piščancev po 18—50 din, 18 rac po 10—20 din, 15 domačih zajcev po 5—20 din.

Odgovor na vprašanje

M. S. Motnik. Vse moljivo žito iznosite iz žitnice ali iz kašče, večkrat premešajte, najbolje pa je, če ga prečistite na čistilniku. Nazadnje denite žito v vročo krušno peč ali v sušilnico za sadje s toploto 50 do 54 stopinj Celzija, pri čemer se zamore vsi molji. Pri nesemenem žitu je lahko toplota celo večja, da se molji sigurneje ugonobe, pri semenskem žitu pa toplota pod nobenim pogojem ne sme presegati 54 stopinj, kajti če bi se toplota dvignila nad 54 stopinj, bi takšno žito ne kalilo. Nato razkužite še žitne šrambe. Stene in tramove pobelzite z močnim apnenim beležem, pod in zaboje pa umijte z močnim lugom. Tudi vreče, v katerih se žito hrani in prenaša, se naj operejo v lugu. Končno se žitnica, oziroma kašča zažvepla, kot smo opisali v julijski številki »Kmečkoga delca«. Šele v tako razkužene prostore lahko spravite žito, ki je bilo razkuženo v peči, oziroma v sušilnici.

jenega predmeta je neveljavna, ko ni bila napravljena v obliki notarskega zapisa. Po našem mnenju mačeha ne more zoper Vas ničesar ukreniti, ker ona s tem, da je Vas določila za prevzemnika za nizko ceno, ni bila oškodovana, ako ni imela nikake pravice do zapuščine. Seve, ako bi bil prišel del izročnine njej v prid, bi ji morali povrniti razliko med pravo vrednostjo in nižjo izročnino, ker niste izpolnili obljube, zaradi katere je ona znižala izročnino. — Vrednost zlatega goldinarja znaša danes 30 dinarjev. Višino izročnine pa bi se moralo določiti v sorazmerju s tedanjo in sedanjo vrednostjo izročnega posestva.

Za banovinsko cesto odstopljen vinograd — višina odškodnine. M. P. O priliki dogovorov radi odkupa Vašega vinograda za banovinsko cesto ste podpisali zadevno listino, ki je vsebovala višino odškodnine. Pravite, da je o odškodnina le za zemljišče in vprašate, ali ste upravičeni zahtevati odškodnino tudi za 500 najbolj zlahtnih trsov, ki so rastle na odstopljenem svetu. — Pri ocenitvi vinogradnih parcel tvorijo število in kakovost trsov je podlaga za ocenitev, ni pa naveda, da bi se cenilo zemljišče posebej in trse posebej; nasprotno je v vrednosti, ki se jo določi za kako vinogradniško parcelo, vsebovana tudi že vrednost trsov. Ako ste bili zadevno v kak zmoti, ta nikakor ni opravičljiva, zaradi česar s silo, odnosno s pritožbo ne bo predvidoma ničesar doseči. Verjetneje bi vam utegnila pomagati prošnja za naknadno zvišanje odškodnine, ako je sleđnja res prenizka.

Zadolžitev kmeta preko polovice vrednosti njegovega posestva. S. I. Zadolženi ste pri trgovcu in pri dveh posojilnicah za tako visoke zneske, da še tudi po izvršenem znižanju daleko presega-jo vrednost Vašega posestva. Vaše mnenje, da sme biti kmet zadolžen le do polovice vrednosti svoje imovine, žal ni pravilno. Vaše tolmačenje člena 37 uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov je napačno. Ta člen določa le, da sme dolжник, ki dokazuje, da ne more plačati niti 50% svojega dolga v smislu točke b) odstavka prvega člena 36 (to so dolgov pri zasebnikih, ki ne izvirajo iz nakupa blaga ali iz obrtnega dela), zahtevati v letu dni od dne, ko so se dolžniške listine zamenjale z novimi obveznicami, pri pristojnem okrajnem sodišču, naj se mu dolg zniža nad 50%. Za Vas potem takem ta določba žal ne pride v poštev, ker ste zadolženi pri denarnih zavodih in pri trgovcu iz nakupa špecerijskega blaga. Sodišče terjatev posojilnic ne sme črtati, niti ni trgovec dolžan znižati glavnice svoje terjatve.

Konj poškodoval delavca. Ivan M. v S. Ako je Vaš konj sunil Vašega delavca s kopitom v trebuh res le zaradi tega, ker ga je delavec dražil, tedaj mu niste dolžni plačati oskrbne stroške v bolnišnici in tudi ne odlašega zasluzka. Ako pa delavec ni zadobil poškodbe po lastni veliki nemarnosti in je bil sprejet v Vašo hišno skupnost, bi mu morali dajati poleg denarnih prejemkov potrebno oskrbo in zdravniško zdravljenje ter zdravila do štirinajst dni, ako je službeno razmerje trajalo že štirinajst dni, in do štirih tednov, ako je trajalo že pol leta. Te obveze bi bili prosti, ako je bilo službovanje sklenjeno res le za dobo začasne potrebe in še ni trajalo en mesec. — Zoper plačilno povelje morate v 14 dneh po njegovi dostavitvi vložiti upor pri navedenem sodišču; ako ste rok zamudili, boste morali plačati vsoto, navedeno v povelju.

Sosed uporablja pot brez potrebe in jo kaže tudi drugim. Franc K. Po Vašem posestvu vodi zasebna pot, ki jo smejo uporabljati nekateri bližnji posestniki, ki nimajo druge primerne zveze z glavno cesto. To pot si je lastil tudi сосед, ki ima na razpolago občinska pota. Na Vašo zahtevo se je leta 1936 pred občinsko komisijo odpovedal uporabljanju navedene poti. Lani pa je zopet začel voziti po Vašem posestvu in razen tega je navedeno pot pokazal tudi drugim kot pravo, odnosno splošno dovoljeno pot. — Tožba zaradi motenja posesti je bila utemeljena, ako ste jo vložili v 30 dneh po prvem motilnem dejanju. V kolikor сосед vozi tudi med pravdo, smete tožbo razširiti na ta nadaljnja motilna dejanja. Bolj učinkovita bi bila zoper tega soseda tako zvana negativna tožba. V kolikor сосед namerno navaja druge nepravilnice, naj vozijo po navedeni poti, Vam odgovarja za škodo, ki jo zaradi tega trpite.

Kupec jabolok zahteva 4000 din odškodnine. A. in F. M. Lani jeseni se je oglašil pri Vas kupec, ki je bil pripravljen odkupiti vsa Vaša jabolka, »kolikor bi jih bilo za odprodajo«. Do kupčije ta-

krat ni prišlo, ker se niste zedinili glede cene. Pozneje ste mu jabolka pismeno ponudili v nakup po določeni ceni, v odgovoru Vam je on ponudil nižjo ceno, katero ste Vi sprejeli z izjavo: »Jabolka so Vaša, pridite, da osebno skleneva kupčijo in da se jabolka zaarajo.« Kupec je sicer prišel, jabolka pa ni prevzel, češ, da jih je manj, nego jih je prvokrat videl, da je preveč sladkih vmes, da jih ne prevzame in da so itak predraga. Čez par dni je po odvetniku zahteval, da mu drugod nabavite jabolka po isti ceni, in ko niste odgovorili, je zahteval plačilo zneska 4000 din, češ, da je izvršil kritni nakup po višji ceni. Sedaj teče pravda zaradi plačila teh 4000 din. — Izida pravde Vam ne moremo prerokovati. Ako ste pri prvih pogajanjih izjavili, da nameravate del jabolok — kolikor jih potrebujete — sprešati, kupec pa, da jih kupi, »kolikor bi jih pač bilo za odprodajo« in če je bilo teh jabolok res le 3000 kg, potem kupec ni bil upravičen zahtevati izročitve 15.000 kg, marveč le 3000 kg. Ako v omenjenih dopisih niste ponudili določene količine jabolok, potem sploh ni prišlo do obvezne ponudbe in tudi ne do veljavne kupoprodajne pogodbe, zlasti ko kupec ob drugem osebnem prihodu jabolok sploh ni hotel prevzeti, češ, da jih je premalo, preveč sladkih in da so predraga. — Ako bi bilo med vama prišlo do obvezne kupoprodajne pogodbe (ako bi bila količina jabolok in cena določena) in ako Vi prodanih jabolok ne bi hoteli pravočasno izročiti, bi bil kupec upravičen, zahtevati od Vas 1. izpolnitev pogodbe ter plačilo odškodnine zaradi zakasnele izpolnitve, ali 2. namesto izpolnitve pogodbe plačilo odškodnine zaradi neizpolnitve, ali 3. odstopiti od pogodbe, kakor da sploh ne bi bila sklenjena. Kupec Vas bi moral obvestiti, katero izmed teh pravic si je izbral. — Po našem mnenju kupec ni pravilno ravnal. — Zoper sodbo okrajnega sodišča je dopusten priziv na okrajno sodišče. Ako sta sodbi teh dveh sodišč enaki, ni nadaljnega pravnega leka, ako pa sta različni, je možna še revizija na kasacijsko sodišče.

Stroški občinskega komisijanskega pregleda. J. M. Ako izvrši občina komisijanski pregled zaradi odločbe o stavbenem in uporabnem dovoljenju, sme zahtevati plačilo občinske takse pa tudi komisijanskih stroškov, ako je bilo pobiranje take takse, odnosno takih stroškov v občinskem proračunu določeno in od banske uprave odobreno. Znesek mora biti razviden iz proračuna, odnosno banske odobritve.

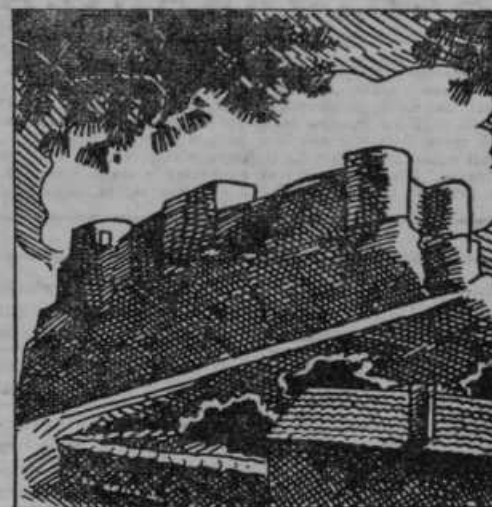
Prošnja obubožanega mlinarja za podporo. B. J. Vaši želji žal ne moremo ustreči. S takimi poizvedbami se ne pečamo, ne glede na to, da pisarna Nj. Vel. kralja ni primerno mesto za poizvedovanje.

Jožef Dobnik. Dopolnitev odgovora, ki smo ga objavili na Vaše vprašanje v »Slov. gospodarju« dne 3. avgusta, najdete v številki z dne 17. avgusta. Kjer odgovarjamo šifri J. A. Vojnik.

Franc Meklav. Odgovor na Vaše vprašanje najdete v »Slov. gospodarju« z dne 17. avgusta.

Ko so zapluli v domačo luko, je zagrmel v pozdrav top. Ljudje so pritekli na pomol in jih navdušeno pozdravljali. Saj so vedeli, da so vračajo Uskoki z bogatim plenom. Če so se vrnili, niso prišli nikoli s prazno barko.

Vrh mesta se je dvigala ponosna in močno utrjena trdnjava — uskoški grad, zavetišče slovitih »senjskih Uskokov«. Tujci so vedeli, da se tega sršenjega gnezda ne bodo nikoli polastili. Senj je nezavzet. Za temi zidovi je bil vojni plen varen.

(Dalje prihodnjič)

Našim malčkom

Matjažek

Junaškega Slovenca povest v slikah

Potem sta s Tinčkom na obali zakurila in pripravila pomorščakom slasten obed. Poverili so jima namreč službo kuharjev.

34 Nekega dne pa so razpeli vsa jadra in odpluli proti domači obali. Vozili so mimo

belih mest, ki so kakor sokolja gnezda ždela ob mogočnem skalovju. Nihče jih ni ustavljal.

Njegova bolezen

Jožek: »Mama, danes ne morem v šolo.«

Mama: »Zakaj ne?«

Jožek: »Ne počutim se dobro.«

Mama: »Kje pa se ne počutiš dobro?«

Jožek: »V šoli!«

Iz otroških ust

Simončičevi imajo obisk. Mala Marička sme priti v sobo in vsaki gospe podati roko v pozdrav. Ko je to storila, ji reče mati: »Zdaj pa le spet ven na dvorišče ali na vrt; otroci ne spadajo k odraslim ljudem.«

Pri vratih pa se oglasi mala modrijanka: »Materice pa spadajo k majhnim otrokom, da veste!«

Po vaškem proščenju

Kmet: »Pomislil, po večeršnjem pretepu v gostilni mi je zdravnik prišel tuje uho.«

Zena: »Ali mu tega nisi povedal?«

Kmet: »Bog varuj! V ušesu je bil zlat uhan!«

Častihlepna papiga

Gospa: »To nesrečno papigo imam že mesec dni v hiši, a ni še spregovorila niti besedice.«

Trgovec: »Bo že govorila... Veste, ta papiga je zelo častihlepna in noče govoriti, dokler ni plačana...«

Grozna usoda

»Ali je res, da je gospod profesor tak revež?«
»Oh, res, res! Pomislite, šest jezikov zna, a doma ne sme odpreti ust...«